

HUNGER GAMES

Je na tom založena většina reality show: skupina dobrovolníků je vypuštěna kamsi – do vily, na ostrov, na pódium – a ten nejlepší z nich vyhraje. Jenže co kdyby nešlo o dobrovolníky? A co kdyby vítězství neznamenal ty druhé přezpívat, přeintrikovat, předstihnout, ale zabít?

text: Filip Gotfrid

Jasně, z podobného nápadu vychází spousta finančně nenáročných filmů a řada inteligentně nenáročných povídek a komiksů, ale *Hunger Games* z tohoto zástupu značně vystupují. Tak značně, jako přečnává román *Running Man* Stephena Kinga nad svou ubohou filmovou adaptací.

DVANÁCTÝ KRAJ

U Primyných nobou sedí ten nejošklivější kocour a blídá jí. Chybí mu polovina ucha, má rozmáčkly nos a jeho oči připomínají barvu sblílého ovoce. Prim ho pojmenovala Pryskeřník, protože trvala na tom, že jeho kalně nažloutlý kožích svítí jako ta zářivá květina. Pryskeřník mě nenávidí. Nebo mi každopádně nedůvěřuje. Ačkoliv je to už řada let, mám pocit, že si stále pamatuje, jak jsem se ho pokusila utopit ve vědrě, když ho Prim přinesla domů. Bylo to vycbřitě kotě s břichem nateklým od červů a plné blech. To poslední, co jsem potřebovala, byl další bladový krk. Prim ale úpěnlivě škemrala, a dokonce i plakala. Musela jsem dovolit, že s námi kotě zůstane. Dopadlo to dobře. Matka ho odčervila a stal se z něj rozený lovec myši. Občas chytí i krysu. Někdy při porcování úlovku bázím Pryskeřníkovi vnitřnosti. Časem na mě přestal syčet. Vnitřnosti. Žádné syčení. To je nejbližší vztah, jaký kdy navážeme.

Série katastrof, přírodních pohrom a lokálních válek změnila svět. Nebo možná jen Severní Ameriku, možná že v Anglii stále diskutují o nejvhodnějším následníkovi trůnu a v Německu pořád demonstrativně pálí Benešovy dekrety, ale v *Hunger Games* je

řeč právě o Severní Americe. Respektive o Panemu, jak se zdejší oblasti nyní říká. Vévodí mu a tvrdou rukou jej řídí Kapitol, pod který spadá dvanáct Krajů. Těch bylo původně o jeden víc, ale neúspěšný pokus o vzpouru vyústil v definitivní potrestání Třináctého z nich a mimo jiné také ke vzniku Hladových her...

Jednou za rok jsou z každého Kraje losem vybráni chlapec a dívka, aby v předem připravené, různými pastmi a nebezpečnými prošíkované aréně bojovali na život a na smrt. Ten poslední, který přežije, vyhraje. Nedělají se rozdíly mezi pohlavími (feministky tak zde slaví nepopíratelné úspěchy, ale nezdá se, že by z toho měly velkou radost; ostatně se ani nezdá, že by existovala nějaká velká skupina feministek), ale ani ve věku – spodní hranice pro účast je dvanáct let, horní osmnáct, a čím jste starší, tím více papírků s vaším jménem je vloženo do osudí. Když navíc dáte přednost hrozbě možné smrti v budoucnu před pomalým, ale téměř jistým umíráním hladem dnes, můžete za další papírky získat něco obilí a oleje. O to víc se vám ale naplněný žaludek svírá strachem v Den sklizně.

Katniss Everdeenové se obavami svíralo břicho, srdce, hrudník a já nevím co ještě (tedy, já vím, ale nesmím to napsat), protože nebezpečí v podobě Hladových her jí hrozilo vcelku velké. Poloviční sirotek, který se po otcově smrti musel postarat o mladší sestru a smutkem letargickou matku, rád nerad vyměnil své šance v osudí za šanci pro celou rodinu. Tohle je totiž Dvanáctý kraj, řečený Sloj, kde smrt hladem není nikterak výjimečná a kde upytlačenou zvěřinu kupují rádi i ti, kteří by za to měli lovec oficiálně trestat. Tentokrát ale měla Katniss štěstí, protože dívčím „splátcem“ testu za vzpouru proti Kapitolu byla vylosována – její dvanáctiletá sestra Prim...!

Suzanne Collinsová
(*1947, New Jersey)

Na newyorské univerzitě vystudovala obor dramatického psaní, což od roku 1991 zužitkovala jako autorka scénářů pro dětské televizní show. Ke klasickému psaní ji přivedl autor knížek pro děti James Proimos.

První díl plánované trilogie *Hunger Games* vyšel v originále 14. září 2008 a druhý jej následoval bez čtrnácti dnů přesně o rok později. Obě knihy se dohromady jenom v USA dočkaly nákladu půl druhého milionu výtisků a přes šedesát týdnů se udržely na žebříčku bestsellerů, postupně pak vyšly v dalších třiceti sedmi zemích světa. Filmová práva zakoupila společnost Lions Gate Entertainment, a protože si scénář napíše sama autorka, máme se zřejmě na co těšit. A když už jsme u toho těšení: závěr série je naplánován na 24. srpen letošního roku – tedy rok minus týden po dílu druhém. Ale to už je – možná – jiný příběh...

Skopávám z nobou boty a lezu si v šatech pod pokrývku. Nepřestávám se chvět. Třeba si mě ta dívka ani nepamatuje. Ale vím, že ano. Nikdy nezapomenete tvář člověka, který byl vaší poslední nadějí. Přetabuji si pokrývku přes hlavu, jako by mě to moblo ochránil před rusovlasou dívkou, která nemůže mluvit. Cítím však na sobě její pohled, pronikající stěnami, dveřmi i lůžkovinami. Napadá mě, jestli jí potěší, až mě uvidí umírat.

„Ale my nejsme milenci pronásledovaní osudem!“ obrazují se.

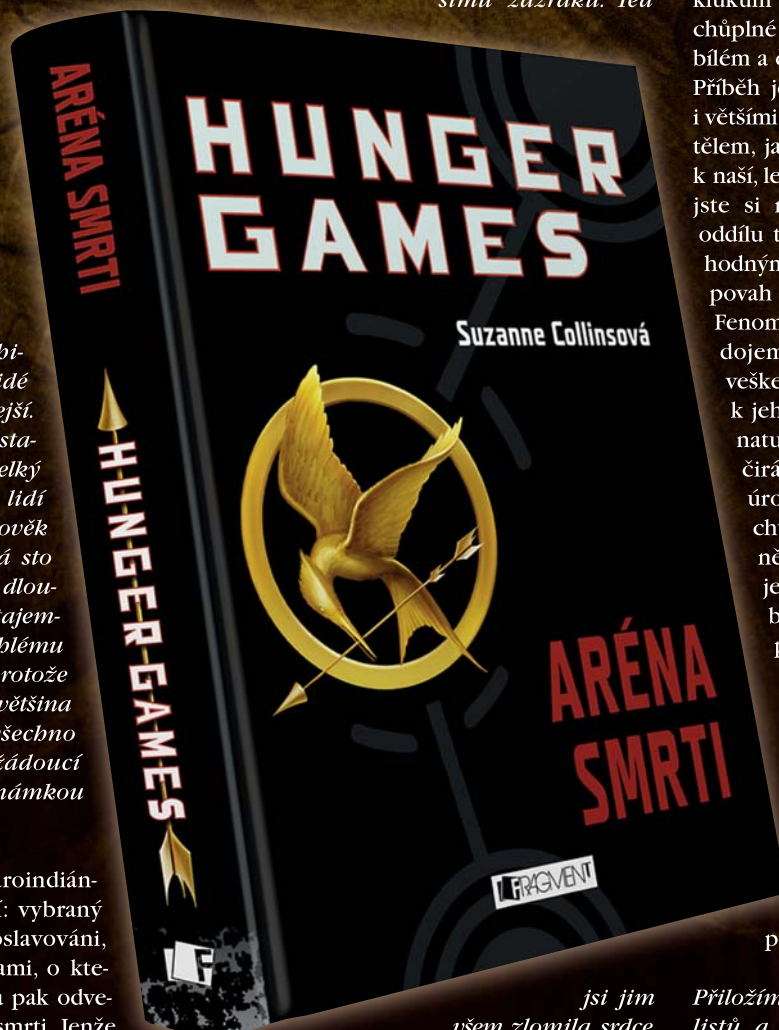
Haymitch mě chytá za ramena a přispěndluje mě ke stěně. „No a co? Celé je to velká show. Jde o to, jak tě lidé vnímají. Po tvém rozhovoru bych o tobě dokázal říct nanejvýš to, že jsi byla docela milá, ačkoliv už to se samo o sobě rovnalo menšímu zázraku. Ted’

uřňukané a romantika není sladce růžová. V celé knize se neobjeví slova jako nespravedlnost, přání, budoucnost; hrdinové příběhu jsou si vědomi reality, a i když ji nepovažují za správnou, nežejrají na ni – vědí, že by to ničemu nepomohlo. Totéž platí i pro vztahovou část vyprávění, kde Katnissinu lavírování mezi počínajícími city ke dvěma klukům není nic vzdálenějšího než vzdechuplné rozhodování se mezi princátka na bílém a černém koni.

Příběh je protkán drobnými (reproduz) i většími (finální protivníci hrůzní ani ne tak tělem, jako podstatou) nápady, asociacemi k naší, leckdy absurdní současnosti – jednu jste si mohli přečíst v úvodu druhého oddílu tohoto článku – a konečně i věrohodnými proměnami některých osobností, povah a názorů.

Fenomenálním bonusem knihy je ovšem dojem, jaký ve vás zanechá. I přes veškerou čtivost a přitažlivost příběhu, k jehož dramatickosti nejsou zapotřebí naturalistické detaily, není výsledkem čirá spokojenost. Na podprahové úrovni ve vás *Hunger Games* rozechvějí pocit, že v celém tom světě je něco strašně špatně – něco víc než jen prostý výčet negativ, jako je hlad, bezpráví a vražedný boj náctiletých přenášeny televizí.

Znepokojení časem odezní, ale netrpělivost při čekání na další díl a příjemně nepříjemné vzpomínky na čtenářský prožitek řadí tento příběh k těm velkým a největším, být se v něm – zatím – nezachraňuje svět a nebojuje s tisícíhlavými armádami. Je úžasné, jak mnoho znamená v tomto případě ono příslovečné méně.

VRAŽDÍM, VRAŽDÍŠ, VRAŽDÍME

V Kapitole provádějí chirurgické operace, aby lidé vypadali mladší a štíhlejší. Ve Dvanáctém kraji se starčeky vzbled bere jako velký úspěch, protože plno lidí umírá v mládí. Když člověk vidí starého člověka, má sto chuť mu poblabopřát k dlouhověkosti a zeptat se na tajemství jeho přežití. Plnoštíblému člověku každý závidí, protože nežije z ruky do úst jako většina ostatních. Tady je ale všechno jiné. Vrásky jsou nežádoucí a kulaté břicho není známkou úspěchu.

Je to taková obdoba staroindiánského obřadu obětování: vybraný chlapec a dívka jsou oslavováni, krmení takovými dobrotami, o kterých občas ani neslyšeli, a pak odvezení vstříc (téměř) jisté smrti. Jenže co u starých Mayů a Aztéků trvalo rok, trvá tady jen týden, a to včetně výuky toho, jak přežít déle než ti ostatní. A pak za vámi klapnou dveře vznášedla a dělejte, co umíte, či spíše dělejte všem, co umíte nejhoršího. A kdyby se vám náhodou nechtělo, tak tvůrci her vás už přinutí – umělým požárem lesa, zizní či nabídkou toho, co právě zoufale potřebujete – léku, jídla i jen obyčejné přikrývky.

Katniss, která se pochopitelně nabídl jako dobrovolnice místo své sestry, má štěstí v neštěstí: aréna zčásti připomíná místa, na která je zvyklá ze svých pytláckých výletů. Na druhou stranu má jako instruktora jediného vítěze Hladových her za Dvanáctý kraj, kterým je věčně opilý budižkničemu, je si vědoma toho, že chudí hráči ze „špinavého“ hornického kraje nikdy nezískali příliš mnoho sponzorů, a nemůže si nevšimnout, že splátcí z bohatých krajů byli na svou úlohu systematicky připravováni a jejich strategií je pozabíjet všechny ostatní, a pak se uvidí.

SPOKOJENÉ ZNEPOKOJENÍ

Hunger Games neopustily přes rok žebříček bestsellerů a až si je přečtete, pochopíte proč. Suzanne Collinsová je totiž sice napsala výrazným ženským stylem, ale bez oněch atributů, pro které se tolik čtenářů-mužů vyhýbá autorkám-ženám a proč by v případě existence zlaté rybky Stephenie Meyerová zemřela tak strašlivou smrtí.

Collinsová totiž nezachraňuje svět. Přestože na to – zblbnuti americkými liberty propagfilmy – do poslední chvíle nevěříte, splátcí se opravdu nevzbouří proti Kapitole a nezačnou tak očištnou revoluci; prostě se nechají dovézt do arény a opravdu se začnou zabíjet. Vše je navíc popisováno nadměru přitažlivým stylem, který vás i přes nezvyklý přítomný čas (nebo možná právě kvůli němu) chytí a už nepustí; budete se těšit na chvíli, až se k rozečtené knize vrátíte.

Důležité také je, že Suzanniny postavy nejsou

jsi jim všem zlomila srdce.

Jemináčku, jak ti toužebně padají k nobám všichni chlápci doma! Kdo myslíš, že získá víc sponzorů?“

Přiložím k jeho ráně brst rozžvýkaných listů a po několika minutách mu po stebně začne stékat pramínek hnísu. Říkám si, že jde o dobré znamení, a bolestivě se koušu do vnitřní strany tváře, protože brozí, že se každou chvíli znovu objeví má snídaneň.

„Katniss?“ oslovuje mě Peeta. Dívám se mu do očí. Vím, že jsem určitě zelená ve tváři. Rty naznačuje: „Co ten polibek?“

Vyprsknu smíchem, protože celá věc je tak nechutná, že nemohu dělat nic jiného.

„Něco se děje?“ ptá se trochu příliš nevinně. „Já... nejsem v tom dobrá. Nejsem jako matka. Nemám tušení, co vlastně dělám, a nesnáším hnísu,“ přiznávám. „Fuji!“ Dopřávám si tiché zasténání, zatímco oplachuji první várku listů a přikládám druhou.

„Jak můžeš lovit?“ ptá se.

„Věř mi, že zabíjení je mnohem snazší než tohle,“ říkám. „Ačkoliv je vlastně možné, že tě právě taky zabívám.“

„Nemohla bys to trochu urychlit?“ ptá se. ♦

www.hunger-games.cz

WWW.PEVNOST.CZ